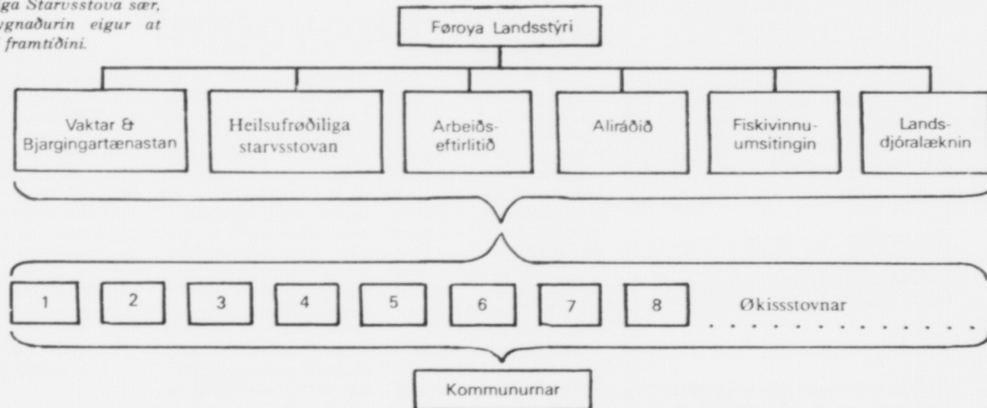

Soleiðis hugsar Heilsufroðiliga Starvsstova sær, at bygnaðurin eigur at vera í framtíðini.

ingar í hesum sambandi. Hetta svarar til um 1,5 mill. kr. av figgjarætlanini hjá stovnunum.

Vrakarastovnurin kostar um 7 mill. kr. um árið, herav verða um 2,6 mill. kr. goldnar úr landskassanum, og 4,4 mill. kr. koma frá fiskavirkjunum. So stætt kostar alt tað almenna fiskaeftirlitið góðar 8 mill. kr.

Ótiðarhóskandi eftirlit

Tað sæst, at tað almenna hevur litið eftirlit við sjálvari fiskafraleslunum og við teirri lidnu vøruni, tá tað snýr seg um frýstar fiskaverur. Á hesum økjum eru bert ófullfiggjaðar lógir og reglugerðir. Hinegin verður hvør stertur góðskumettur, tá tað snýr seg um aldan fisk og saltfisk.

Kostnaðurin fyri almenna eftirlitið við fiskaverum til útflutnings svarar í Føroyum til umleið 0,4% av útflutningsvirðinum. Til sammetingar kostar eftirlitið í Danmark um 0,5% og í Noregi um 0,4%. Hóast skipanirnar eru ymiskar í hesum londum, er tað als onki, sum bendir á, at vit nýta ov nógván pening til eftirlit. Føroyar eru eitt sera litið samfelag, og skuldi eftirlitið til heldur verði dýrari upp á seg.

Men vit halda, at samfelagið fær ov litið burtur úr teimum 0,4 prosentunum, tí eftirlitið er ótiðarhóskandi og ikki nógv virkið. Vit eiga helst ikki at nýta meira pening til eftirlit. Men tað er ein gongd leið, at virkin rinda fyri hesar almennu tænastr.

Landsstýrið eigur tí at taka so mikið fyri eftirlitskanningar, vátanir o.a., at peningurin í stóran mun kemur inn aftur í landskassan.

Als ongin grund er til, at eitt alment eftirlit skal verða lagt til rættis soleiðis, at hvør vøruind

verður handfarin. Hvussu ein vøru flokkað og góðskumett áðrenn avskiping, má verða upp til virkið, sölufyrirtekuna og keyparan. Tað almenna eftirlitið skal tryggja, at matvøruframleiðslan er á einum nógv høgum hygieiniskum støði, at matvøran hóskar til fólkamat, at hon svarar til vørlýsingina, og at almennu krøvini frá keyparalandinum eru fylgd.

Skipanin av Vrakarastovnunum í miðspjaddi egi eftir okkara tykki rett. Tað hevði sum nevnt helst verið ein gongd leið at lagt Heilsufroðiliga Starvsstovuna og Vrakarastovnin saman. Hetta hevði havt við sær, at bæði tann sentrali og teir miðspjaddu partarnir gjørdust sterkir og dugandi.

Matur og umhvørvi

Á matvøru- og umhvørvisøkinum eru tað Standardheilsusamtýktin frá 1969 og í einstøkum kommunum Heilsusamtýktin frá 1933, sum skulu verja umhvørvið og tryggja, at matvøurnar ikki eru heilsuskaðilgar.

Kommunalu heilsunevndirnar hava ábyrgdina av, at heilsusamtýktin verður hildin. Men limirnir í heilsunevndunum hava onnur störv og hava ikki serkunnleika á hesum økjum. Hetta ger, at tey ymisku málini verða víðgjerd tilvildarlaga, og at onki eftirlit er við, at samtýktin verður hildin.

Ongin skráseting og onki eftirlit er við innfluttum matvørum, og ongar reglugerðir eru, sum nágreiniliga lýsa, hvussu "reinar" matvøurnar skulu vera, hvussu tær skulu merkjast, og undir hvørjum umstøðum, tær skulu verða framleiddar.

Umhvørvisarbeiðið í heilsunevndunum er oftast avmarkað til kloakmál. Tær størstu komm-

unurnar víðgera tó umhvørvið í einum sindur breiðari týðningi.

Samanumtikið kunnu vit siga, at víðgerðirnar á hesum øki ofta koma í lag, av tí at onkur í kommununi er ónegdur við okkurt, t.d. við kærumál ella umhvørvisviðurskipti, sum hava liggið á láni alt ov leingi.

Uttan fyri Havnina verður so gott sum ongin peningur brúktur av kommununum til at umsita lógir og reglugerðir á matvøru- og umhvørvisøkinum. Heldur ikki landið setur pening av á figgjarlógini til hetta endamálið.

Uttan undrast á hetta, tá grannaland — eitt nú Danmark — hesi seinastu árin hava styrkt munandi um arbeiðið at verja umhvørvið, og eftirlitið við matvørum í mong ár hevur liggið frammalaga í teirra samfelag.

Tað, at kommunurnar sambært heilsusamtýktunum hava ábyrgd á matvøru- og umhvørvisøkinum, er í sjálvum sær rætt. Men trupulleikin er, at flest allar kommunur eru ov smáar, og tær orka tí ikki at loysa uppgávurnar nógv væl. Tað er tí neyðugt at kommunurnar taka seg saman.

Nýggjar lógir (í 1988)

Lógir og reglugerðir á matvøru- og umhvørvisøkinum verða helst broyttar í næstum. Matvørlógin, sum varð lýst í 1985, verður væntandi sett í gildi á vori 1988. Løgtingið víðger í lóguni eitt uppskot um umhvørvislóg. Heilsufroðiliga Starvsstovan hevur ein sentralan leiklut í báðum lógunum.

Í matvørlógini liggur ábyrgdin av tí primera eftirlitinum hjá kommununum. Megna tær ikki hetta, verður tað flutt á Heilsufroðiliga Starvsstovuna. Føroya

Landsstýri og Heilsufroðiliga Starvsstovan hava annars yvireftirlitið við lógini.

Í uppskotinum um umhvørvislóg er bygnaðurin ein heilt annar. Tað primera eftirlitið er lagt á Heilsufroðiliga Starvsstovuna, meðan kommunurnar onga ábyrgd ella skyldur hava í fyrisingini av lógini.

Vit halda tað vera skeið at taka alla ábyrgd og skyldur frá kommununum. Vit meina, at lokal-samfelagið hevur skyldu at sópa fyri egnum durum. Royndirnar í okkara arbeiði í útflutningseftirlitinum vísa eisini klárt, at eitt virkið lokalt eftirlit eigur at vera ein hornasteinur í eftirlitinum.

Skulu matvørlógin og umhvørvislógir virka væl í okkara samfelag, er tí neyðugt, at skyldur og ábyrgd liggja á røttum stað.

Hvussu skipa vit okkum?

Vit halda, at tað er rætt at skipa einar 5-8 økisstovnar, sum skulu taka sær av primera eftirlitinum í matvørlógini og umhvørvislógini. Kommunalu heilsunevndirnar eiga at veðra tiknar av, og teirra ábyrgdareki lagt undir økisstovnin. Fleiri kommunur eiga at sláa seg saman um hvønn økisstovna. Stovnarir skulu hava tað fólk, sum er neyðugt til at fyrisita báðar lógirnar.

Landsstýrið og tess stovnar kunnu sjálvandi samskipa sitt virki við økisstovnar. Vrakarastovnurin er longu býttur í øki, so hann kann lættliga gerast ein partur av økisstovnunum. Hetta kunnu vit gera, tá allur útflutningur okkara kemur undir matvørlógina.

Sýslufriðingarnavndirnar hava eisini eitt ávíst øki at rekja, hóast eftirlitið hjá hesum nevndum

visir seg at halda í stóran mun. Tað er tí natúrligt, at virkið hjá friðingarnevndunum verður tengt at økisstovnunum, og kanska heilt latið hesum stovnunum at rekja.

Fleiri landsstovnar, sum hava allar Føroyar sum sitt virkisøki, kunnu dúva uppá økisstovnar, sum hava lokala servitan, og økisstovnarir kunnu gera eitt ávíst arbeiði fyri landsstovnar.

Tað er ongin ivi um, at tað væl letur seg gera, at partar av virkinum hjá landsstovnunum sum Heilsufroðiliga Starvsstovni, Aliráðnum, Landsdjóralækninum, Arbeids- eftirlitinum, Fiskivinnuumsitingini, Vaktar- og Bjargingartænastuni og øðrum stovnunum kundu verði lagdir á økisstovnar.

Rakstur in av økisstovnunum kundi verðið

býttur millum land og kommunu eftir nærri avtalu teirra millum.

Leikluturin hjá Heilsufroðiliga Starvsstovni

Heilsufroðiliga Starvsstovan fer framhaldandi at hava týðandi leiklut á matvøruøkinum og umhvørvisøkinum. Hon eigur at verða skipað sum eitt mat- og umhvørvisstýri, og høvuðsuppgávurnar eiga at vera hesar:

- at vera ráðgevandi hjá Føroya Landsstýri og økisstovnunum í mat- og umhvørvispurningum,
- at syrgja fyri, at starvsstovan er á altjóða støði, og at hon verður før fyri at gera flestu kanningarnar,
- at rekja millumtjóða sambandið,
- at gera reglugerðir, rundskriv o.a. í samband við útflutningin, umhvørvið, matinnflutning og sølu her á landi,
- at samskipa arbeiðið hjá økisstovnunum, har yvireftirlitið liggur á Heilsufroðiliga Starvsstovni,
- at virka sum kærustovnur viðvíkjandi avgerðum, tiknum av økisstovnunum,
- at átaka sær primert eftirlit fyri ella saman við økisstovnunum.

Vit hava her mælt til eina nýggja skipan av einum sera breiðum lógareki. Vit halda, at henda skipan hóskar væl til okkara samfelag. Vit eru bara 47.000 fólk, og eiga tí meira enn nøkur tjóð at umsita tær neyðugu lógirnar so væl og bíligt fyri samfelagið sum gjørligt.

Okkum tørvar bussførarar í summar

Til »Bussleiðina« og ferðamannakoyring tørvar okkum bussførarar at byrja beinanvegin.

Løn eftir avtalu.

Setið tykkum í samband við Hávard.

BUSSLEIÐIN

v/ Sámál Bláhamar

Tlf. 14975

Haldið sosialin